

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Hyvärinen, Mila; Moilanen, Venla; Rainto, Satu

Julkaisun nimi: Käsitksemme seksuaalisuudesta muuttuu : kumpi tietää enemmän seksuaalisuudesta, sinä vai lapsesi?

Julkaisuvuosi: 2021

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hyvärinen, M., Moilanen, V. & Rainto, S. (28.10.2021). Käsitksemme seksuaalisuudesta muuttuu: kumpi tietää enemmän seksuaalisuudesta, sinä vai lapsesi? *Kaleva*, p. 33.

Käsityksemme seksuaalisuudesta muuttuu

”Kumpi tietää enemmän seksuaalisuudesta, sinä vai lapsesi?”

Kun Oulun kaupunki julkaisi Turvallinen Oulu -hankkeen seksuaalikasvatusmateriaalit nettisivuillaan vuonna 2019, sosiaalinen media kuohahti. Hankkeen päätavoitteena on ennaltaehkäistä alaikäisiin kohdistuvia seksuaalirikoksia.

Materiaalit herättivät vanhempien parissa keskustelua niiden sopivuudesta alaikäisille. Keskustelusta kävi ilmi osan kommentoijien puutteellinen käsitys seksuaalisuudesta ja sen kehittymisestä. Mietimmekin, tulisiko seksuaalikasvatusta kohdentaa myös vanhemmille?

Seksuaalikasvatus mielletään usein vain seksiin ja ehkäisyohjaukseen liittyväksi. Sen tarkoituksena on tarjota tietoa, jotta kykenemme muodostamaan käsityksen seksuaalisuudesta ja arvoistamme. Seksuaalikasvatus tukee itsemääräämisoikeutta ja luo pohjan hyvälle itseluottamukselle.

Keskustelussa nousi esiin mieli-

pide siitä, että osa materiaaleista oli jopa lapsen kasvurauhan häirintää, eikä nuoren tarvitsisi tietää seksuaalisista ”erikoisuuksista”. Käsitys seksuaalisuudesta ja sen laajuudesta on yksilöllinen, joten kuka siis määrittää ”seksuaaliset erikoisuudet”, ja sen kenelle niistä kerrotaan?

Nuoren suhde vanhempiin on tärkeässä roolissa seksuaalisuuden kehittämisessä. Esimerkiksi perheen vakaumus ja asenteet vaikuttavat nuoren ajatuksiin seksuaalisuudesta ja seksistä. Nuoret ovat varmempia seksuaalisuudestaan saadessaan hyväksyntää. Tuen tunne tarjoaa mahdollisuuden tutkia seksuaalisuutta ja murrosiässä tapahtuvia muutoksia. (Hyvärinen & Moilanen. 2020.) Mikäli vanhempien ja nuoren näkemykset seksuaalisuudesta eivät kohtaa, onko nuoren mahdollista saada tukevaa seksuaalikasvatusta kotona?

Kulttuurissamme on tabu puhua avoimesti seksuaalisuudesta. Virallisen seksuaalikasvatuksen määrästä tai laadusta huolimatta, lapset elävät maailmassa, joka on täynnä seksuaalista sisältöä. Riippumatta koulun opetuksesta, seksuaalikasvatusvastuu on myös lähipiirin tehtävä. Vanhemmilla ei välttämättä ole tarvittavaa tietoa tukea nuoren seksuaalista kasvua ja kehitystä. Kuitenkin jokainen lapsen ja nuoren kanssa toimiva aikuinen on seksuaalikasvattaja.

Nuoret hakevat tietoa seksuaalisuudesta muun muassa somesta ja pornosta. Usein nousee esiin vanhempien huoli siitä, millaista vaikutusta seksiin liittyvällä internetin käytöllä on nuoren hyvinvoinnille. Nuoret osaavat suhtautua yllättävän kriittisesti nettipornoon. Enemmän nuoria hämentää aikuisten tuomitseva tapa puhua pornosta. (Spišák S. 2019). Vanhemmat voivat olla vieraantu-

neempia somesta, jolloin nuoret jäävät valtavan tietomäärän kanssa yksin. Sen sijaan että media- ja seksuaalikasvatusta kohdistettaisiin pääasiassa nuoriin, tulisi sitä tarjota myös vanhemmille.

Uteliaisuus on luonnollinen osa seksuaalisuuden kehittymistä. Vanhempien on tärkeää antaa nuorelle tilaa ja yksityisyyttä itsensä tutkimiseen, sekä osata keskustella seksuaalisuuteen liittyvistä asioista nuoren kanssa luomatta häpeän tunnetta.

Tuomisen (2012) tutkimuksessa positiivisuus nostettiin tärkeäksi kriteeriksi onnistuneelle seksuaalikasvatukselle. Usein keskitytään liikaa varoittelemiseen, mikä saattaa johtaa negatiivisen kuvan syntymiseen seksuaalisuudesta. Nuorta tulisi rohkaista terveeseen vastuunottoon, josta on hyötyä myös seksuaalisissa tilanteissa. Keskustelu on hyvä pyrkiä pitämään avoimena ja kannustaa nuorta tulemaan

aikuisen puheille seksuaaliasioissa.

Vanhemman seksuaalitietämyksen kasvaminen avartaa käsitystä seksuaalisuudesta sekä lisää ymmärrystä ja hyväksyntää. Esimerkiksi jos nuori käyttää vanhemmalleen vierasta termiä, reaktio voi olla asian ohittaminen. Sen sijaan voi kysyä, mitä termillä tarkoitetaan, ja näin luoda avoimen ja vastavuoroisen keskustelun nuoren kanssa.

Vanhemmille tulee järjestää lisää tapahtumia seksuaalisuuteen liittyen, joissa saisi vinkkejä puheeksi ottamiseen. Lisäksi tarvitaan materiaalia helpottamaan kotona tapahtuvaa seksuaalikasvatusta. Käsityksemme seksuaalisuudesta muuttuu koko ajan, ja meidän tulee kehittyä sen mukana.

MILA HYVÄRINEN
VENLA MOILANEN
kätilöopiskelijat
SATU RAINTO
kätilötyön lehtori
Oulun ammattikorkeakoulu